

Նավելված

Նաստարված է
Նայաստրանի Նանրապետության հանրային
ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի
2007թ. հունիսի 15-ի № 275Ն որոշմամբ

**ՄԵԹՈԴԻԿԱ
ՓՈՔՐ ՆԻԴՐՈՒԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՅԱՆՆԵՐԻՑ
ԱՌԱՔՎՈՂ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ՍԱԿԱԳՆԵՐԻ
ՆԱՇՎԱՐԿՄԱՆ**

Սույն մեթոդիկան սահմանում է փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից (մինչև 10 ՄՎտ արեղակայված հզորություն) առաքվող էլեկտրական էներգիայի սակագների հաշվարկման սկզբունքները, բացառությամբ Նայաստրանի Նանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի (այսուհետ՝ հանձնաժողով) 2007 թվականի մայիսի 4-ի № 207Ն որոշմամբ հաստատված «Նայաստրանի Նանրապետության փարածքում վերականգնվող էներգետիկ ռեսուրսների օգտագործմամբ էլեկտրական էներգիա արտադրող կայաններից առաքվող էլեկտրական էներգիայի վաճառքի սակագների հաշվարկման մեթոդիկայի» 1-ին կետի 1), 2) և 3) ենթակետերով նշված փոքր հիդրոէլեկտրակայանների:

Սույն մեթոդիկայի համաձայն սահմանված սակագները հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ ենթակա չեն վերանայման առնվազն հինգ փարի, բացառությամբ «էներգետիկայի մասին» Նայաստրանի Նանրապետության օրենքով նախատեսված դեպքերի:

1. ՍԱԿԱԳՆԵՐԻ ՆԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ՍԿԶԵՄԸՆԵՐԸ

1.1 Էլեկտրական էներգիայի արտադրության սակագների սահմանման հիմքում դրվում է անհրաժեշտ հասույթի (**ԱՏ**) ապահովման սկզբունքը, ըստ որի արտադրության լիցենզիա ունեցող անձի (այսուհետ՝ ընկերություն) կողմից էլեկտրական էներգիայի վաճառքից ստացված հասույթը պետք է բավարարի՝

1) էլեկտրական էներգիայի հուսալի և անվտանգ արտադրության համար անհրաժեշտ շահագործման և պահպանման ծախսերի (**ՇՊԾ**) իրականացումը,

2) էլեկտրական էներգիայի արտադրության համար օգտակար և օգտագործվող հիմնական միջոցների մաշվածության (**Մ**) հարուցումը,

3) էլեկտրական էներգիայի արտադրության համար օգտակար և օգտագործվող ակտիվների դիմաց ողջամիտ շահույթի (**Շ**) ապահովումը:

1.2 Սույն մեթոդիկայի 1.1 կետով նշված **ԱՏ** -ն որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$\text{ԱՏ} = \text{ՇՊԾ} + \text{Մ} + \text{Շ} :$$

1.3 Փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից առաքվող էլեկտրական էներգիայի համար սահմանվում են միադրույք (դրամ/կՎտժ) սակագներ, որոնք հաշվարկվում են հետևյալ բանաձևով.

$$U = \frac{ԱՀ}{ԱԷ},$$

որտեղ՝ **ԱԷ** - առաքվող էլեկտրական էներգիայի քանակն է:

2. ՇԱՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԵՎ ՊԱՏՊԱՆՄԱՆ ԾԱԽՍԵՐ

2.1 Սակագնի հաշվարկում ներառվում են այն **ՇՊԾ** -երը, որոնք հիմնավորված և անհրաժեշտ են էլեկտրական էներգիայի արտադրության համար:

2.2 Կարգավորման նպատակով օգտագործվում է ծախսերի հետևյալ դասակարգումը՝

- 1) հիմնական արդյունաբերաարտադրական անձնակազմի աշխատավարձ.
- 2) հատկացումներ սոցիալական ապահովության հիմնադրամին.
- 3) շահագործման համար անհրաժեշտ նյութական ծախսեր.
- 4) տեխնիկական սպասարկման և նորոգման ծախսեր.
- 5) իրացման ծախսեր.
- 6) վարչական ընդհանուր ծախսեր.
- 7) «Էներգետիկայի մասին» Նայասրանի Նանրապետության օրենքով սահմանված՝ սակագներով փոխհատուցվող այլ ծախսեր:

2.3 Էլեկտրական էներգիայի արտադրության գործունեությանը չառնչվող ծախսերն ու եկամուտները չեն ընդգրկվում էլեկտրական էներգիայի սակագնի հաշվարկում և հանձնաժողովի կողմից չեն կարգավորվում:

2.4 **ՇՊԾ** -երի առանձին բաղադրիչները որոշվում են սույն մեթոդիկայի №№ 1, 2, 3 աղյուսակներում (հավելված) բերված ցուցանիշներով և հանձնաժողով ներկայացված հաշվետվություններում արտացոլված ծախսերի վերլուծության հիման վրա:

3. ՆԻՄՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

3.1 Նիմնական միջոցների մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմնական միջոցների ձեռքբերման կամ կառուցման արժեքից՝ գծային եղանակով, ելնելով նրանց օգտակար ծառայության փոքրիկությունից:

3.2 Նախկինում կառուցված և մասնավորեցված փոքր հիդրոէլեկտրակայանների հիմնական միջոցները բաժանվում են երկու խմբի.

- 1) մասնավորեցման պահին գոյություն ունեցող հիմնական միջոցներ, որոնք դիտարկվում են որպես մեկ միասնական ակտիվ՝ գնահատված մասնավորեցման

պայմանագրի արժեքով,

2) մասնավորեցման պահից հետո ձեռք բերված (կառուցված) հիմնական միջոցներ, որոնք գնահատվում են նրանց ձեռքբերման (կառուցման) արժեքով:

3.3 Սույն մեթոդիկայի 3.2 կետի 1-ին ենթակետով նախատեսված խմբի համար կիրառվում է միջինացված մաշվածության նորմա (6.6%), իսկ 3.2 կետի 2-րդ ենթակետով նախատեսված խմբի հիմնական միջոցների մաշվածությունը հաշվարկվում է առանձնացված՝ ելնելով նրանց օգտակար ծառայության փնդությունից:

3.4 Փոխառու միջոցների ներգրավմամբ կառուցված հիդրոէլեկտրակայանների համար, այդ միջոցների վերադարձի ժամկետում վճարունակության ապահովման նպատակով, կարող են կիրառվել սույն մեթոդիկայի 3.3 կետում նախատեսված մաշվածության նորմաներից ավելի բարձր նորմաներ, սակայն ոչ ավելի, քան փարեկան 16.67%: Այդ նորմայով կարող է դուրս գրվել հիմնական միջոցների արժեքի ոչ ավելի, քան 50% -ը:

3.5 Փոխառու միջոցների վերադարձման ժամկետը լրանալուց հետո դուրս չգրված հիմնական միջոցների (հաշվեկշռային) արժեքի նկատմամբ կիրառվում է (նրանց մնացած օգտակար ծառայության փնդության ընթացքում) դուրսգրումն ապահովող գծային մաշվածության համապատասխան նորմա:

4. ՈՂՋԱՄԻՏ ՇԱՏՈՒՅԹ

4.1 ԱՏ-ում ներառվող ողջամիտ շահույթի մեծությունը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$\text{ՇԱՏՈՒՅԹ} = \text{ՇԱՏՈՒՅԹԻ ՆԱԵՎԱՐԿՄԱՆ ԲԱԶՄ} \times \text{ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ՇԱՏՈՒԹՎԵՐՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐՄԱ} :$$

4.2 Շահույթի հաշվարկման բազան հիդրոէլեկտրակայանի գույք ակտիվների արժեքն է, որի բաղկացուցիչ մասերն են՝

1) էլեկտրական էներգիայի արտադրության և առաքման համար օգտակար և օգտագործվող հիմնական արտադրական միջոցների սկզբնական արժեքից հանած կուրակված մաշվածությունը (սակագնով հաշվարկված).

2) շրջանառու կապիտալը, որի թույլատրելի չափը հաշվարկվում է որպես բոլոր ընթացիկ ակտիվների և ընթացիկ պարտավորությունների փարբերություն: Ընթացիկ ակտիվները և պարտավորությունները որոշվում են՝ ելնելով հանձնաժողովի հետ համաձայնեցված շրջանառության ժամկետներից:

- 4.3 Սկզբնական արժեքը ակտիվի ձեռքբերման կամ կառուցման ժամանակ փաստացի վճարված, փաստաթղթերով ձևակերպված դրամական միջոցների գումարն է, իսկ այլ կերպ հափուցելու դեպքում՝ հափուցման իրական արժեքն այն պահից, երբ այդ միջոցը նախատեսվում է օգտագործել էլեկտրական էներգիայի արտադրության համար:
- 4.4 Սկզբնական արժեքում հաշվի են առնվում միայն հանձնաժողովի կողմից ընդունված կառուցման նախագծի սահմաններում կատարված ծախսերը: Նախագծում նախատեսված աշխատանքների ծավալների գերազանցման դեպքում լրացուցիչ ծախսերը հաշվի են առնվում միայն այն դեպքում, երբ դրանք հիմնավորող նախագծային փոփոխությունները նախապես համաձայնեցված են հանձնաժողովի հետ:
- 4.5 Ընկերության սեփականատերերի փոխվելու դեպքում էլեկտրական էներգիայի սակագնի հաշվարկում ներառված հիդրոէլեկտրակայանի հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքը մնում է անփոփոխ:
- 4.6 Նիդրոէլեկտրակայանի շահագործման ընթացքում գույք ակտիվների մեծացման համար կատարված ներդրումները շահույթի և մաշվածության հաշվարկման բազայում հաշվի են առնվում միայն իրականացումից հետո՝ համաձայն հանձնաժողովի 2004 թվականի մայիսի 12-ի №56Ն որոշմամբ հաստատված «Ներդրումային ծրագրերի համաձայնեցման կարգի»:
- 4.7 Փոխառու միջոցների վերադարձի ժամկետում վճարունակության ապահովման նպատակով, սույն մեթոդիկայի 3.4 կետով սահմանված մաշվածության նորմաների կիրառման դեպքում, շահույթի հաշվարկման բազա է հանդիսանում այդ ժամանակահատվածի գույք ակտիվների միջին մեծությունը:
- 4.8 Ակտիվների նկատմամբ շահութաբերության նորմայի թույլատրելի մեծությունը սահմանում է հանձնաժողովը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական շուկաներից կապիտալի ներգրավման հնարավորությունները և արժեքները:
- 4.9 Փոքր հիդրոէլեկտրակայանների համար հանձնաժողովը շահութաբերության նորմայի մեծություն սահմանում է մինչև հարկումը:
- 4.10 Շահութաբերության նորման կիրառվում է գույք ակտիվների արժեքի նկատմամբ՝ հաշվի չառնելով նրա ֆինանսավորման կառուցվածքը (սեփական և փոխառու կապիտալ): Փոխառու կապիտալի սպասարկման համար անհրաժեշտ ֆինանսական ծախսերն ընդգրկվում են հաշվարկային շահույթում և ծախսային հոդվածներում հաշվի

չեն առնվում: Շրջանառու կապիտալի կազմում հաշվի չի առնվում վարկերի սպասարկման համար պահանջվող դրամական միջոցների մեծությունը:

5. ԱՌԱՔՎՈՂ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻՔԱՆԱԿ

5.1 Սակագնային հաշվարկներում որպես առաքվող էլեկտրական էներգիայի հաշվարկային մեծություն (W) ընդունվում է միջին բազմամյա արտադրության ($W_{արտ}$) և հիդրոէլեկտրակայանի անխուսափելի փեխնությունների կորուստների ու սեփական, փոխառական կարիքների համար ծախսվող էլեկտրական էներգիայի (DW) փարբերությունը.

$$W = W_{արտ} - DW :$$

5.2 Սույն մեթոդիկայի 5.1 կետի (W) մեծությունը հանդիսանում է հաշվարկային նաև այն դեպքերում, երբ հիդրոէլեկտրակայանի արտադրանքի մի մասը չի իրացվում, այլ օգտագործվում է հիդրոէլեկտրակայանի հետ նույն ընկերության կազմում գտնվող այլ սպառողների կարիքների համար:

5.3 Արտադրվող էլեկտրական էներգիայի միջին բազմամյա մեծությունը որոշվում է ջրափոխանակման և էներգետիկական հաշվարկների հիման վրա, որոնք կատարված են համապատասխան լիցենզիա ունեցող նախագծային կազմակերպությունների կողմից: Այն կարող է վերանայվել, եթե ջրային հաշվեկշռում կամ հիդրոէլեկտրակայանի կառույցներում և սարքավորումներում արտադրության ծավալի վրա ազդող փոփոխություններ են կատարվում:

5.4 Միջին բազմամյա արտադրության ծավալների նկատմամբ փոփոխումները, որոնք ջրի հոսքի բնական փոփոխությունների արդյունք են, սակագների հաշվարկում հաշվի չեն առնվում: Դրանց հետ կապված շահույթի փոփոխման ռիսկերը կրում է ընկերությունը և սակագնով չեն փոխանցվում սպառողներին:

Նավելված
 Նայասրանի Նանրապետության հանրային
 ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի
 2007թ. հունիսի 15 -ի № 275Ն որոշմամբ
 հաստատված փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից
 առաքվող էլեկտրական էներգիայի սակագների
 հաշվարկման մեթոդիկայի

**ՓՈՔՐ ՆԻՐՈՒԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՅԱՆՆԵՐԻՅ ԱՌԱՔՎՈՂ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ
 ՍԱԿԱԳՆԵՐԻ ՆԱՇՎԱՐԿՈՒՄ ՆԵՐԱՌՎՈՂ ՇԱՆԱԳՈՐԾՄԱՆ ԵՎ ՊԱՏՊԱՆՄԱՆ
 ԾԱԽՍԵՐԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ՏԱՐԻԵՐԻ ՆԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ**

Աղյուսակ № 1

**ՆԻՐՈՒԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՅԱՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ
 ԱՆՁՆԱԿԱԶՄԻ ԹՎԱՔԱՆԱԿԸ**

Մեկ ագրեգատի հզորությունը (ՄՎտ)	Ագրեգատների թվաքանակը					
	1	2	3	4	5	6
մինչև 0.5	1	2	3	4	5	6
0.6 – 1	2	3	4	5	6	7
1.1 – 1.5	2	4	6	7	8	9
2	2	5	7	8	9	-
3	3	6	8	-	-	-
4	3	6	-	-	-	-
5	3	7	-	-	-	-
6	4	-	-	-	-	-
7	4	-	-	-	-	-
8	5	-	-	-	-	-
9	5	-	-	-	-	-
10	6	-	-	-	-	-

1. Աղյուսակում նշված անձնակազմի թվաքանակը, հետևյալ կառուցվածքների և սարքավորումների առկայության դեպքում, բազմապարկվում է համապարասխան գործակիցներով`

- 1) թունելների համար` 1.03
- 2) մինչև 10 ՄՎտ հզորությամբ դերիվացիոն հիդրոէլեկտրակայանների համար` 2.00
- 3) լեռնային և սեյսմիկ շրջաններում ճանապարհների սպասարկման յուրաքանչյուր լրիվ 5 կմ-ի համար` 1.03
- 4) ծանր ձնային պայմաններով դժվարամարզելի լեռնային շրջանների համար` 1.20

Աղյուսակ № 2

ՆԻԴՐՈՒԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆՆԵՐԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԱՆՁՆԱԿԱԶՄԻ ԹՎԱՔԱՆԱԿԸ

Փոքր հիդրոէլեկտրակայանի հզորությունը (ՄՎտ)	Վարչական անձնակազմի թվաքանակը
մինչև 1	3
1 և ավելի	4

Աղյուսակ № 3

ՓՈՔՐ ՆԻԴՐՈՒԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆՆԵՐԻ ՆԻԴՐՈՒՆԵՐԳԵՏԻԿԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔՆԵՐԻ ԵՎ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ՆԻՄՆԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԹԱՑԻԿ ՆՈՐՈԳՈՒՄՆԵՐԻ ՆԱՄԱՐ ԱՆՆՐԱԺԵՇՏ ԾԱԽՍԵՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Կուռուցվածքներ և սարքավորումներ	Նիւնական և ընթացիկ նորոգում (% կառուցման արժեքից)
Պատվար (բետոնե)	0.94
Պատվար (հողային)	0.63
Ջրընդունիչ, ջրթափ	0.14
Տղմագարան, ակվեդուկ (բետոնե), դյուկեր	0.22
Ջրանցք, ճնշման ավազան	0.19
Թունել	0.09
Ճնշման խողովակաշար և կարգավորող աշտարակ (բետոնե)	0.22
Ճնշման խողովակաշար և կարգավորող աշտարակ (մետաղյա)	0.42
Նիդրոէլեկտրակայանի շենք	0.14
Նիդրոագրեգատներ և օժանդակ սարքավորումներ	1.35
Ուժային էլեկտրատեխնիկական սարքավորումներ և բաշխիչ սարքեր	3.63
Այլ էլեկտրատեխնիկական սարքավորումներ	3.13